

Expositio threnorū idest lamēta

elorum Ieremie Prophetæ: necnō & nouēm lectionum que pro defunctis in Ecclesia decantari solent: excepta hispali ex Nicolao de Lyra: per Petrum Nuñez delgado presbyterum.

Eiusdem de laudibus

Hispanianæ ecclesiæ carmen.

Quod Hristicola intrans viua de cante superbum.
Tu templum videas: eximiumq; decus.
Est ingens: amplum spatioq; menia pandit.
Pars sua quæq; quadrat: tendit in astra caput.
Inclita constructis en fulget machina saxis:
Arte micans pura: quam bonitate polit.
Instar habent eboris iuncta hæc testudo colunis:
Quæ fixos oculos delitiosa tenent.
Splendida quæ gemmis: fuluoq; ornata metallo.
Ipsa erat angelicis concelebrando modis.
Nam stellas cœlo: bimbulas quis in æquore arcas:
(Mœonides quamuis sit) numerare queat?
Relliglone pīs: doctissq; est fulta ministris.
Et micat in terris: phœbus ut ipse polis.
Ut reliquos flores vernans rosa vincit in horto.
Omnia sic vincit lumine templo suo.

T. 10. 5.

Et factū est. r̄c. Usq; ad illā partē: et ciulās dixit: totū istud videtur appositiū ab aliquo expositorē ad cōtinuandū sentētiām capitulois sequētib;. quod nō est in hebreo nec in libris correctis. Quō sedet. In precedētib; huius libri prophetarū hieremias destructionē hierusalē futuram. hic cōsequenter deplorat eam iā factā: q̄uidit suā prophetiam cōpletam. Circa q̄b sciendū quod singulis versib; litterē hebreacē p̄epomūb; sc̄b̄ ordīnē alphabēti. Et dicūt aliqui q̄b p̄epositē sunt ad si- gñificādū sentētiām versū quib; p̄epo- nunt: eis ex interpre- tationib; litterarū p̄cedūt ad expositionē versū. Sed hoc non videbūt dictū. Idāo q̄b hebrei quorū sunt iste līc; r̄p̄z̄n virtutē earū dnt maḡe cognō- scere: nihil tale dicūt

Incipitur expositio threno-

rum una cum textu.

Lamentatio prima.

T factū est postq; in captiuitate redactus est israel: & hierusalē de- scēta est: sedet Hieremias propheta flens: & planxit lamentationem hāc in hierusalē: & amaro animo suspirans & ciulans dixit. Aleph.

Secūdo q; līc; p se sūpta vt līc; est nullā habet signatiōne: nec p̄p̄n̄ interpretationē. Iz aliqua līc; vt est dīctio aliqd significet sicut apud latīnos hec līc; a. prout est p̄- positio signari: si ergo ex ista signatiōe aliqd vellet p̄cedere ad exponēdū virtutē ip̄hus. a. prout est līc; vel scriptura p. a. incipiente est et manifesta equocatio. Item isti imaginant q̄ iste līc; nō sūt de integratāte versū: s̄ q̄lī qdā tituli eis p̄positi: qd nō est vērū. q̄ sic sunt de integratāte versū in hebreo: sicut apud nos illo hymno. A solis ortu. r̄c. līc; latīne incipiēdo ab. a. v̄loz ad. g. inclusiōe: sūt de integratāte ver- suū. Q̄ p̄mūs incipit p. a. A solis ortu. r̄c. sc̄ds p. b. Beatus auctor sc̄culi. r̄c. Et sic eō sequēter v̄loz ad. g. et eōdē modo est hic de līc; in hebreo. H̄z translator nō potuit in latīno suare ordinē līc; in latīna h̄z in p̄ncipijs versū: q̄ p̄ma dīctio in hebreo pro qua trāffert: quō incipit p. Aleph. et quō incipit p. q. et ideo singulis v̄sib; p̄posuit se paratim līc; hebreicas p̄ ordinē nō ad designādū aliqd. n̄li qd̄ p̄tales līc; incipiūt v̄sus in hebreo. Lamētatiōes. n. iste scripte sūt metrice in hebreo: et tyc. H̄iere mīc currebat modus talis metrificādi aliquā materiā. s̄ v̄sus inciperēt ordinatē a līc; alphabēti. Sc̄dū ēt qd̄ hic nō est q̄rēd̄ passus artis: s̄ maḡ dolēris et cōquerē- tis. q̄ lamētās aliqd factū id freq̄nter repetit sub alijs v̄bis. sicut mīc lamētās filiū mortuū. aliq̄n̄ noiat ipsū p̄pridēnoie. aliq̄n̄ noiat eiūc; suū. aliq̄n̄ vitā suā. et si cde alijs. et freq̄nter de vna psōna trāfit ad alia: magis fīni morū effectiōis: quā fīni o= dīnērōnis. Pr̄terea sub noīe ciuitatē vel loco inelligit p̄p̄ls ibi p̄ushabitās. et sic di ciuitas vel loco desolari: vel flere: p̄ desolatiōe et flētu p̄p̄l. H̄is igit p̄missis hec pars libri Jeremij: q̄ apud hebreos cynoth vocat. i. lamētatiōes. in duas p̄tes diuidit. q̄ p̄mo ponit Jeremij lamētatiō. sc̄bo ēiusdem oīo. v. ca p. Idūna diuidit in quattuor partes secundū quadruplex alphabētū hebreicū: secundū q̄ lamētatiōes iste metrīc̄ scribuntur. et hec in quattuor capitulois. et hoc modo p̄ sens capitulois posset diuidi in. xxiij. p̄tes secundū numerū litterarū: sed nō est vīs q̄ sicut dictū est iste litterē non ponuntur hic ad sensu litteralē designādū. dicit ergo.

Quomodo sed sola i. habitatio nō fols plena. (ciuitas plena pplo). scz ante
d̄ eis est destruta. (facta est quasi vidua). i. dignitate regni et sacerdotij orbata (d̄ns
gentium). Lque fuit d̄na ḡt̄um. maxime tēpore dauid et salomonis: q̄ multas ḡtes
alienigenas sibi subiecerūt. vt habeat. 2. Regū. 2. 3. Et ad idēptinet q̄d subdit. (pri
ceps p̄uinciarū). scz tēpōib⁹ dictis (facta est sub tributo). scz regis babylonis (plo
rans plorauit) p̄ hāc
reduplicationē intel
ligit fletus abundan
tia. (in nocte). t. i tē
tribulationis et angu
stie: qd̄ dicit nos. (et
lachrymē ei⁹) l̄ maxil
lis ei⁹) p̄ hoc designa
tur cōtinuatio et diu
turnitas. fletus (nō
est q̄ cōsolef eā) q̄ po
puli iudeis cōsedera
ti: vt egypti et asyri et
aliqu alij in necessitate eā reliquerūt: r̄ nō solū reliquerūt: sed etiā chaldeis eōm ad
versarijs fauerūt: ideo subdit. (Oēs amici eius. t. c. Migravit iudas ppter afflictio
nē et multitudinē futurū) sicut em̄ fuit dictū cap̄. p̄cedēti illos trāstulerūt chaldei: q̄
pter robur corporis vel industria artis poterāt eis seruire: alios dimitiētes pro cul
tura terr̄. (Habitauit inter ḡt̄) ppls in babylonē duc̄. (nec inuenit requiē) q̄ la
borib⁹ duris affligebat. (Oēs p̄secutores eius apprehēderūt eā) i. hierusalē. (Inter
angustias) scz famis et mortalitatis q̄ p̄suauerūt ciuitate q̄n fuit capta. vt dictū et
supra. R. S. exponit in angustias. s. viarū vbi capiebant: q̄ nō poterāt diuertere.

Te sion. Hic cōuerit se ad lamētandū tēpli destructionē: quod erat in mōte
sion: cū dī viē sion. s. q̄ quas ppls veniebat ad tēplū de locis exteriorib⁹. Lu
gent: hoc dicit metaphoric: sicut dicebant gaudere in ppls multitudine: vñ in he
breo babel. Elī sion herboſe. q̄ nullus trāsibat p̄ eas. (eo q̄ nō sīnt q̄ veniant ad
solēnitatē) i. ad solēnitates: q̄ ponit singulare p̄ plurali: sicut frequēter fit in scri
ptura veteris ac noui
testamēti: ter em̄ i an
no debebat ppls cō
parare in tēplo. s. pas
chate: pērecole: t̄ fe
stio tabernaculorum.
Erodit. 2. 3. s. d̄structio
tēplo et pplo captiu
to: nullus veniebat:
(oēs portae ei⁹ destru
cte) q̄r̄ chaldeis icēs ut dictū ēsūp. (Sacerdotes ei⁹ gemētes) q̄ aliqu fuerūt occisi:
et ceteri i captiuitatē ducti. (vñgines ei⁹ s̄olidq̄) t̄ deformati ex fame et labore. (et p̄a
oppressa amaritudine) i. nō potes ide resurgere: sicut q̄ opp̄sus ē ipso r̄bili p̄dera
re. (Facti sunt hostes ei⁹ i capite) q̄ an erāt i cauda. (inimici ei⁹ locupleti sunt) b̄ bois q̄
erāt i hierl̄: t̄ iudice: q̄ m̄ b̄ factū ē ex dñia iusticia subdit. (q̄ d̄ns locut⁹ ē fug eā. t. c.)

Lectio. li.

Daleth. Vñ sion lugēt: eo q̄ nō sīnt q̄ veniant
ad solēnitatē. Oēs portae ei⁹ destructae: sacer
dotes ei⁹ gementes. Vñgines eius squalide: & ipsa
oppressa amaritudine. He. Facti sunt hostes eius in
cepite: inimici eius locupletati sunt: quia dñs locut⁹
est sup eam propter multitudinē iniquitatum eius.

Parvulus eius. qd scdm leges bellis nō debebat occidi. (Ducti sunt i captiuitate:) vt
crescētes fuitēt chāldēs. (An faciē tribulatis). i. ducēt eos ad tribulationē illi em
qd ducūt captiuos faciūt eos tēre ante se: t nō post. Et egressus est a filia sion). t. a hie
rusalē: qd filia sion:
eo qd ciuitas pteges
basa tēploz regia do
mo qerat imōtesion:
sicut filia ptegitur a
mīfe. (Dis decorci)
i. regnū t sacerdotiū
lō seq̄t̄ur. (facti sūt p̄i
cipes ei⁹ velut arietes). s. i sensati (nō iueniētes p̄ascua) fame afficiū. t abierūt ablos
fortitudine nō potēt in aliq resistere. (an faciē subsequēt̄). i. in captiuitate ducēt̄.
BEcōdata est hierusalē dierū afflictionis suę p̄uaricationis: cōsiderās qd illa
afflūctio merito sibi veniebat ppter pctā sua p̄terita (om̄ desiderabilū suōp)
in diuinis cōdescensionib⁹ sibi factis ad votū (q̄ habuerat a dieb⁹ antiq⁹). i. a tpe
Moysi quo de⁹ p̄auit ppl̄m illūcibo celesti. 40 annis: t multa alia beneficia con
tulit el. (Lūcaderet ppl̄s eius in manu hostili) eadē est. n. scientia contrariowm: t
ideo ynu oppositorū
aliud ad memoriam
reducit: t etiā magis
appareat̄ facit. qd op̄
posita luxta se posita
magis elucescit. (El
derūt eā hostes:) cas
p̄tā t exulata. (Et ve
riserūt sabbata ei⁹). i.
cultū dei israel: repu
cates qd saluare nō
poterat ppl̄m illū: s̄j
hoc remouet ppheta
dices. (Pctm pecca
uit hierusalē). i. pctis
pctis accumulauit.
Propterea instabilis

Ayn. Recordata ē hierusalē dierū afflictionis
sux: & p̄uaricatiōis om̄ desiderabilū suorū q̄
habuerat a dieb⁹ antiq⁹: cū caderet ppl̄s ei⁹ in ma
nu hostili: & nō esset auxiliator. Viderūt eā hostes:
& deriserūt sabbata ei⁹. Heth. Pctm peccauit hierl̄z:
ppterea instabilis facta est. Oēs q̄ glorificabāt eam
spreuerūt illā: qa viderūt ignominiam ei⁹. Ipsa aut̄
gemēs: & cōuersa est retrorsum. Teth. Sordes ei⁹ in
pedib⁹ eius: nec recordata est fluis sui. Deposita est
vehemēter: non habēs consolatore. Vkle domine
afflictionē meāt̄: quoniā erect⁹ est inimicus. Ioth.
facia est: nō potes resistere aduersarijs ppter dei sui offensam: nō propter eius im
potentiā. (om̄es qui glorificabāt eam (tpe suę p̄speritatis. (spreuerūt illā) tpe ad
uersitatis. (q̄ viderunt ignominiam eius). i. destructionē t captiuitatē. (ipsa aut̄ ge
mens) sub oncre iportabili. (t cōueria est retrorsum). i. in confusione a statu hono
rabili. (sordes ei⁹ in pedib⁹ eius:) in hebreohabet: in oris eius loquit̄ d̄ ea sicut de
muliere patiēte mēstrua: cui⁹ imūdicia descedit ad inferiora: ita q̄ foedant oras est
mēti iterioris pedestrāgentie: t phoc designat imūdicia idolatrie abūdās i hieru
salē: ppter q̄ fuit destructa. (Rec recordata est finis sui). i. et cecata vitijs nō cogla
tebat punitionē sup se finaliter venturā: ideo subdit. (Deposita est vehemēter). i.
ab om̄ni honore t cosolatiōe: ideo in p̄sona ei⁹ d̄at ppheta dicens. Gl̄de dñe. t
a 113

Manū suā misit hostis. L. populus amonitarū et moabitarū: vt dicit rabí Salomon. (ad oīa desiderabilia eius). I. ad libros legis de quibꝫ dicit psalmo. 18. Desiderabilia sup aurū et lapidem preciosum multū: dicit em. R. S. quod chaldeis currentibꝫ ad aurū et argentū in destructionē hierusalēisti magis voluerūt currere ad cōburendū libros legis: eo qđ scribit Deutero. 23. Amonites et moabites nō intrabunt in ecclesias dñi. icetnū: ideo subdit. (qr vīdit gentes). I. amonitas et moabitas. (Ingressas sāct.) vbi lex seruabatur: et possūne. Deuteronomium in latere arce. Deutero. 31.

Quomodo. Hic cōsequēter describitur Hieremiac laniātatio sub secūdo alphab̄o: et p̄mo lamentat̄ destructionē ciuitatis et tēpli: dicens admiratiue. (Quo obtexit caligine) sc̄z admirationis maxime. (In furore suo). I. in effectu suī iustic̄g. (filiam sion. i. hierusalē. vt expositum est in caplo p̄cedenti). Proiecit de cōelo in terrā. I. de statu summe honorabili: ad summe miserabile. (Inclytam israel) idest hierusalē q̄ erat metropolis et nobilissima ī regno iuda. (Et nō est recorda. pedū suo rū in die f.) idest tēpli quod incederūt chaldei: et dicas scabellum pedū dei: qr intra ipsum erat arca testamenti et ppitatorū: qđ erat q̄sī sedes dei: et arca quasi scabel s̄lū illius sedis: sicut dī etum fuit plenius. Erodi. 25. (Pr̄cipitauit dñs) secundum viā iustic̄s sūg. (Nec pepercit ex sua misericordia: eo quod habet semper iusticiam ī heram). (Omnia speciosa Jacob) idest regnū et sacerdotium: ciuitatem et templū: et per consequēt̄ alias ciuitates et fortalia. (Polluit regnum) idest ostendit pollutum multiplicibꝫ pecatis errigore sūg punitionis. (Confregit in ira furoris) idest in effectu suī iustic̄g. (Dñe cornu israel) idest omnem statum dignitatis et fortitudinem defensionis. (Auerit retrosum dexteram suam a facie inimici) quoq̄ potest dupliciter intelligi: vñ modo referendo ad deum: eo qđ non defendit populu israel a suis inimicis. Et sic auerit dexteram sūg virtutis ab eis. Alio modo referendo ad populum a quod deus subtraxit virtutem et industriam se defendendū: et sic auerit dexteram iudeorum a facie chaldeorum. (Et succedit in Jacob) sc̄z p̄ chaldeos hierusalē et terram in circuitu incendendo.

Lectio. iii.

A Leph. Quomodo obtexit caligine in furore suo dominus filiam sion piecit de cōelo in terram inclytā israel: & non est recordatus lebelli perdita suorū in die furoris sui. Beth. Pr̄cipitauit dñs nec pepercit oīa speciosa Iacob destruxit in furore suo munitiones virginis iuda: & deiecit in terrā: poluit regnum & principes eius. Gymal. Confregit in ira furoris sui omne cornu israel: auerit retrosum dexteram suam a facie inimici: & succedit in Iacob quasi ignem flāmāe devorantis in gyro. Hierusalem hierusalē.

Tetendit atri suum. i. varlos modos truadēdi ciuitatē per exercitū chaldeos
trum: vel ad litterā: arcum: qz in chaldeorum exercitu erant multi sagittarij.
(Quasi inimicus) sicut. n. cōserendo beneficia ostendit se aīmī: ita inferendo pe-
nas iudicat a simplicibus inimicus: quāuis hoc faciat ex charitate ad purgatiō-
nē malorū et exercitū bonorū in virtute patientiē. (Occidit omne quod pulchrum
erat visu in tabernaculo filiē sion), t. in tē-
plo dñi quod erat in
mōte sion: qz sacerdo-
tes occisi fuerunt: ibi,
vt habeat infra in eo-
dē capite: et oia precio-
sa inde asportata: ce-
tera patent ex dictis
vñqz ibi. (Et repleuit
in filia iu. i. in gente
iudæca. (Humiliatū
et humiliatam) qroēs
vtriusqz sexus humili-
auit: in seruitutem et
captiuitatē redige-
do. (Et dissipauit qz
hortum) cuius clausurę dissipant collectis fructibus. (Tentorium suis) id est tem-
plū Salomonis: qd erat dispositū intra per sanctum et sanctum sanctorū: sicut ta-
bernaculum qd fecerat Moyses in deserto. (Oblutoni tradidit dñs) i. tradit fe-
cit (in sion feli.) Et sabb. quia destrucio templo et populo captiuato talia cœlau-
runt quasi per annos septuaginta.

Repulit dñs altare suum. primitendo illud destrui p chaldeos. (Maledixit san-
tificationi suę). i. in tēplo in quo sanctificabātur homines p sacrificia et obla-
tiones: qui maledixit. i. malefecit: dicere. n. dei est facere. ps. 148. Dixit et facta sunt
haute deus nō sit actor mali culpę: est tameē actor mali penę: et sic male dixit tēplo:
in quantū p chaldeos ipsum cōbussit secundū ordinem suę iusticię. (Tradidit i ma-
inimici muros turriū eius) ppe. n. templū
erant turres notabili-
tores ad occi defen-
sionē. (Golem dede-
runt in domo dei) scz
aduersarij exultādo
de captione et spolia-
tione loci. (Sicut in
die solenni) id est sicut in solēnitatisbus solebant cantare leuitę laudes dei. (Lo-
gitavit dominus rē.) quia ab eterno preuidit omnia in tempore facienda. (Leten-
dit funiculum suum) ad destruendum secundum lineam suę iusticię: isto modo
vicitur. 2. Reg. 8. Mensus est david duos funiculos vñtū ad occidendum. rē.

Lectio. v.

DALETH. Tetendit arcū suum quasi inimicus: fir-
mauit dexteram suam quasi hostis: & occidit
omne quod pulchrum erat visu in tabernaculo si-
lē sion: effudit quasi ignem indignationē suā. He.
Factus est dñs veluti inimicus: præcipitauit israel.
Præcipitauit omni moenia ei: dissipauit munitiōes
ei: & repleuit in filia iuda humiliatū & humiliatā.
Vau. Et dissipauit quasi hortū tētorsu suum; demo-
litus est tabernaculū suū. Oblutoni tradidit dñs in
sion festiuitatē & sabbatū: & in opprobrium & indi-
gnationē furoris sui regē & sacerdotē. Hiel'm hiel'z.

hortum) cuius clausurę dissipant collectis fructibus. (Tentorium suis) id est tem-
plū Salomonis: qd erat dispositū intra per sanctum et sanctum sanctorū: sicut ta-
bernaculum qd fecerat Moyses in deserto. (Oblutoni tradidit dñs) i. tradit fe-
cit (in sion feli.) Et sabb. quia destrucio templo et populo captiuato talia cœlau-

runt quasi per annos septuaginta.

Lectio. vi.

ZAYN. Repulit dñs altare suū: maledixit scifica-
tioni suę. Tradidit in manu inimici muros tur-
riū eius. Vocē dederūt in domo dei sicut in die sole-
ni. HETH. Cogitauit dñs dissipare murū siliæ sio tetē
dit funiculum suū & nō auertit manū suā a pditione.
die solenni) id est sicut in solēnitatisbus solebant cantare leuitę laudes dei. (Lo-
gitavit dominus rē.) quia ab eterno preuidit omnia in tempore facienda. (Leten-
dit funiculum suum) ad destruendum secundum lineam suę iusticię: isto modo
vicitur. 2. Reg. 8. Mensus est david duos funiculos vñtū ad occidendum. rē.

Luxitq; antemurale: antemurale est pars muris ante murum principalem: in clausuris clivitatis: et iterum fuit dissipatus in hierusalē. (Defixæ sunt). Hic specialiter lamentatur hieremias destructionē psonarū et afflictionē. tū cōtinuando se ad præcedētia: p̄mittit de ciuitatis destructione dicens. (Defixæ sunt in terra porte eius) id est amore de locis suis et in terrā plectr. (Perdidit. et regē eius). i. sedechiam q̄ fuit ductus in babylone: et plures de principib⁹ suis. (Nō est lex) id est doctor legis q̄ fuerūt occisi: ita expōnit. ra. sa. pōtentiam exponi de lege ad littorā q̄ fuit tunc probusta: ut dictū est supra cap. præcedēti: tamen posstes fuit p̄ esdrā repazrata. (Et pphetē eius) id est pphetē hierusalē q̄ nō erant veri sed falsi. pphetē: ideo subditur. (Nō inueniunt visionē a dñō sed magis a sua fictione vel demoni illusione) Sederunt in terra cōticuerunt senes filię sion: i. hierusalē quasi dicat illi q̄ prius erat ibi in honore et loquebātur in auctoritate: sunt in honorati et muti p̄cōfusione. (Cōspserūt cinere capita sua) in signū tristitie. Aliq libri habent hic additū: virgines hierusalem: s̄no est in hebreo: et ideo hęc littera refertur ad senes: accincti sunt cilicijs in signum penitentie. (Abiecerunt in terra capita sua virginēs iuda) p̄nīnia angustia.

Quomodo. Hic describitur lamentatio sub. 4. alphabeto: et dicitur. Ira. Sa. qd 2. paral. 35. Uniuersus iuda et hierusalē luxerunt eū. Hieremias maxime cui oēs catores et cantatrices usq; in presentē dñe lamentationes sup Josiam replicant. Et quasi lex. et. Ergo cū in trib⁹ capitulis p̄cedentib⁹ nō fiat mentio de lamentatione Josiq; oportet dicere ut videat qd hieremias assidue lamentatur vel q̄ lamentationes de Josia apud nosnō habentur. Sequēdo q̄ sensum istum q̄ videtur satis rōnabilis presens capitulū in duas ptes diuiditur: qz p̄mo ponitur h̄mōi lamentatio: scđōtra aduersariost inuestio. Ibi gaude et letare: circa p̄mū sciendū qd sicut dicit. Ira. Sa. Hieremias lamentando Josiam immiscuit ppli miseriā: qz Josias erat caput ppli: et ideo de uno trālit ad aliud. ppter coniunctionē capititis ad mēbra et ecōuerso: et scđō hoc diuiditur in tres ptes: qz p̄mo hieremias lamentatur regni mutationē. scđō ppli destructionē: ibi. Sed et lamiq; tertio Josiq; occisionem: ibi. sps Circa p̄mū sciendum qd sicut Josias fuit sanctissimus: ut patet. 4. Reg. et 2. paral. Sic si h̄mōi eius succedentes ei fuerunt pessimi. s. Joachac. Joachin. Et sedechias: ut p̄t. 4. Reg. 23. et 24. Et ideo per mortem Josiq; fuit mutatus regni status ab uno in malum: et hoc est qd dicit hieremias admiratiue. (Quo obscuratū est aurum) per qd intelligitur status optimus regni sub Josia. ppter ayri claritatem et preciositatē.

A Leph. Quomodo obscuratum est aurum.

Lectio. vii.

Mutatus est color optimus) qz repore Iosie vigiliū diuinū cultus: et sub filiis suis
Idolatria, in hebreo habetur. Mutata est in massa bona, per quam intelligitur Iosias:
ex quo tanq; ex in massa optima pcesserunt filii pessimi: qd est magnus admirationis
materia, ideo seqtur. (Dispersi sunt lapides sanctuariorum) id est Iosie filii qui dicuntur
lapides propter obdurationem in malo. Dicuntur tamen lapides sanctuariorum: eo qz pcesserunt

de p̄e sanctissimo: et
hec est metaphorica
locutio, sicut frequentiter
fit in pfectis. Et isti
tres filii Iosie sic fuerint
dispsisi: qz Iaoachā vīn-
ctus ductus fuit in
Egyptum. Et ibi fuit
mortuus. Joachim in-
terfectus p̄ierit suorum
tra portas Ierusalem: et
vī dictū est supra, 22.

Sed echias vero excultatus fuit ductus in babylonē: et ibi mortuus. (Filiis sion.) Hoc
dicit de filiis Iosie quod fuerunt nutriti in mōtē sion ubi erat domus regia. (Incliti) Quātū
ad genitū: vel qz secundū preceptū p̄is nutritiatur in morib⁹: quāuis ex sua malitia
suerint queri. (amicti auro pīno) qz ad litterā filii regū aurifrigiatis vestib⁹ vrebā
tur. (Quō reputati sunt inter vasa testea). i. vīliter abicci. vt patet p̄ predicta sicut
fragmēta vasorum testeorū p̄oisciuntur in locū imūdū. (S; et lamie.) Hic p̄nī hīere-
mias lamētas populi miseria. Et scđo subiūgit misericordiam ibi: pp̄ p̄ctā. P̄na i dū-
as: qz p̄io lamētas miseriā famis. Scđo destrūtiōis vībis: ibi. p̄pleuit. Circa pīnū
sciendū qz bestiæ qz tūcūqz crudeles nālīs diligunt foerū suos. Et aliquā exponunt se
morti ad defēdēdū eos: in obsidione hoīerusalē p̄ chaldeos tāta fuit famē qz viri
et uxores abscondēbāt cibū et celabāt ad inuicē. Sicut fuit p̄dictū p̄ moysē Deutero.
28. Homo dīcatus in te inuidēbit fratri suo. Et uxori qz cubat in sinu suo nedet eis
de carnib⁹ filiorum suorum. tē. Et eodem modo dimittēbāt filios et filias mori famē:
celates cibū ad mortē. pp̄iā differendū. Et ideo plāgit Jeremias crudelitatem popu-
li sui maiore quā bestiarū dices. (Sed et lamie) bestie sunt hīentes faciē mulierē simi-
lē. (Mutauerūt māmā) paratē nutrire foerū suos. Sūlia populi mei crudelis). i. crus-
delior ip̄sis. (Quasi structio in deserto.) Que ponit oua et abscondit in arena: et sic di-
mittit. Hec est sollicita defectu ouoz: nec de educatiōe pulloz: et sic erāt mīres in ob-
dīce ierusalē respectu filiorū ideo subdit. (Adhesit lingua lactētis). i. lac suggestis si-
cūt dictū est supra, 2. cap. (Ad palatum ei⁹ in siti). i. ex nimia siti qz desiccat linguā.
(Paruuli petierūt panē) a pīb⁹ et mīrb⁹. (Et nō erat qz frāgeret eis) ex causa p̄dicta.

Lectio. viii.

Hec vescebāt voluptuose iterierūt in viis: qz nu-
triebāt in croceis amplexati sunt stercore. Vau.
croceis). i. i. vestib⁹ suauib⁹ et pulchri. vñ i heb. hēturi i scarleto-
ra. i. i. heb. hēturi sumos, sicut paupes i hyeme qz vīstīmētā nō hīt in uoluunt i sumo.

Qui vescebāt vo-
luptuose, sc̄z aū
obsidiū. (In terierūt i
viis) fame dū qz erēt
panē (qz nutritiatur i
amplexati sūi sterco
a v

Et maiore effecta est iniqitas. r̄. Quidolatria q̄ vigebat in iudea: cū sit directe contra deū; grauius peccatū est q̄ sodomitā. Rā. sa. exponit hoc de grauitate punitiōs: vt sit sensus. Et maior effecta est iniqitas. r̄. i. grauius punita q̄ iniqitas sodomitā: r̄ subditur adhuc duplex ratio. p̄ma cū dicitur. (Que sub. est in mo.) i. nō habēs lōgū cruciatū: sicut iudei in hierusalē obseSSI. secunda cū dicis. (Et nō ceperunt in ea manus). s. aduersariorū. sodoma. n. fuit subuersa p̄ angelū: r̄ sic bona cī viratis nō rapuerunt sibi aduersari: s̄z bona hierusalē rapuerūt sibi chaldei totaliter: t̄ h̄ec fuit yna pena iudeorū. s. qd̄ aduersarij sui gauderēt de bonis eorū. (Lamidiores nazarei). i. sacerdotes r̄ leuite diuino cultui deputati qui erant induiti līneis vestimentis: r̄ albis (Alue.) Emphatica est locutio ad exprimēdū intēsionē albedinis: r̄ ad idē scit q̄ subdif. (Altidiores lacte rubicūdiores ebore antiq̄ hebrei dicūt rubicūdiores euro. (Sapphyro pulchriores.) In hoc dnotaf pulchritudo ornamento marie scerdotū. (Denigrata est sup carbones facies eorū) pre fame r̄ miseria. Et sils est hic emphatica locutio ad exp̄ressionē nigredinis. (Et nō sūt cogniti in plateis). i. dissimili ab alijs cōib⁹ psonis. (Adh̄c sit cutis eorū. r̄.) ppter defectū nutriti. (Veli⁹ fuit occisis gladio) Id est minus male ppter breuiorē cruciatū. (In iudith. 7. dicitur: sit finis noster breuis in ore gladij. qui lōgior efficitur in ariditate sitis. (Manus mulierū misericordiū) i. que ratione sexus solēt esse misericordes. (Coxerūt filios suos. r̄.) p̄nūmis anxietae famis.

Compleuit. r̄. Hic cōsequenter hieremias lamētatur miseriā populi ex destruōctione ciuitatis: cū dicitur: (Compleuit dñs furorē suū) i. vindictę suę effecitū. (Et succendit ignem in sion) ybi erat tēplū r̄ regis domiciliū. (Et deuorauit fundamenta eius). i. ipsius sion q̄ non solū edificia que erāt in mōte sion fuerunt p̄busta: s̄z et oia alia q̄ erāt in pede montis: r̄ circa mōte. vt habeat supra. 52. (Nō crediderūt rezes tr̄. r̄.) q̄ salomonō potētissim⁹ hierlm̄ murauit r̄ tā forister munivit q̄ iexpugnabilis videbat.

Et maior effecta ē iniqitas filie populi mei peccato sodomorū: q̄ subuersa est in momēto & nō ceperunt in ce manus. Zayn. Cādidiōres nazarei eius nī ue: nitidiores lacte: rubicūdiores ebore antiquo: sapphyro pulchriores. Heth. Denigrata est sup carbones facies eorū: & nō sūt cogniti in plateis. Adh̄c sit cutis eorū ossibus: aruit & facta est quasi lignum. Tcht. Melius fuit occisis gladio: quam imperfectis fame: quoniam isti extabuerunt consumpti a sterilitate terrae. Ioth. Manus mulierum ī misericordium coixerunt filios suos: facti sunt cibi earum in contritione filiae populi mei. Hierusalem hierusalem.

Lectio. ix.

Caph. Cōpleuit dñs furorē suū: effudit irā suā dignatiōis lux: & succēdit ignē in sion: & deuorauit fundamēta ei⁹. Lameth. Nō crediderunt reges terrae & vniuersi habitatores orbis quoniam ingredieretur hostis & inimicus p̄ portas hierusalē. Mē.

Propter p̄tā. Hic p̄tā tangit p̄dictę miseric̄ausa. et est duplex. Scđa ponit: ibi.
cu adhuc. Una est occisio inoccētiū i hierusalē: et marie tēpore manasse. vt habeat. 4.
Reg. 24. Ethoc siebat ad istinctū et exhortationē falsoꝝ p̄phetarū et sacerdotū. vñ
et morte ipsius hierem̄ q̄rebāt. vt habeat supra. 26. Ideo dicitur: (ppter p̄tā p̄phe-
tarū. tē.) et p̄tz l̄ra. (Errauerūt. tē.) L̄ra ista est obscura et inuoluta. et multipliciter
ponit. Accipiā tñ illū
modū q̄ mihi videt
magis l̄rē cōsonare. s.
vt cotinuet litterę im
mediate p̄cedenti: q̄
loquitur de punitione
iniqua inoccētiū: q̄
rū aliqui occidebāt: q̄
dā excecaſan. et qua-
tum ad istos dicitur.
(errauerūt ceci) id est
iusti nequiter ercca-
ti. polluti sunt sanguine.
(.s. aliorū iustoꝝ occi-
ſoꝝ. q̄ nō videntes
ponebāt pedes suos

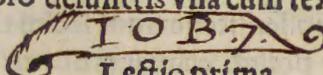
ita in sanguine sicut in alijs locis. (cūq̄ nō possent. (.s. rete icēdere. aliq̄ libri h̄nt hic
additū: Intrare h̄z nō ēi hebreo nec in libris correcit. (Tenuerūt lacinias suas apphē-
dere tētaverūt oras vestimentorum idētiū. vt sic exiret de locis sanguine replatis. Et ipsi
vidētes q̄ maxime prophetę fallit et sacerdotes nō permittebāt dicētes. (Recedite
polluti) q̄r quāuis secundū veritatē esset iusti. tñ amalīs reputabāt iniqui. (no-
lite tāgere). (.s. nos ne malicia vestra inquinemur. et q̄bū modū de talib⁹ dicitur.
Esa. lxv. qui dicūt recede a me: nō appropinques mihi. q̄r immūd⁹ es (iurgati q̄p-
pe sunt.) H̄o. n. sufficiebat fallis p̄phetis et sacerdotib⁹ iustos affligere factis: h̄z et
affligebāt h̄bis iniuriosis. Et q̄r tale facinus erat execrabile etiā apud gētēles ad
quorū noticiā deuenit hoc execrabilis factus (deo subdit. Dixerūt inter gētes (dicūt
crimen detestates. nō ad. vltra (.s. deus iudiciorū.) vt habiteret in eis (.ppter maliciā
ipsoꝝ ideo subdit.) facies dñi (in heb. h̄f. Ira dñi: est th̄ eadē sententia.) diuult eos
(id est in diversis terris dispersi.) nō add. vt res eos (reducēdo eos ad terrā suā.) faci
es sacerdotū). (.s. bonorū de quorū nūero erat hieremias cui⁹ h̄ba increpatiua nō re
ceperūt: h̄ multa opprobria et vituperia ei itulerūt: vt p̄tz p̄ supra dicta i plurib⁹ lo-
cis: et idē faciebat de alijs iustis. H̄o. et hec l̄ra alijs exponi referēdo cā ad chaldeos:
q̄ ppter maliciā iudiciorū ab eis cognitā vt p̄dictū ēelic p̄tēserūt totū p̄plū q̄ nō de-
serebāt alicui rōne ordinis aut etatis. (Lū adhuc.) H̄ic ponit scđa cā p̄dictę miseric̄au-
ris iudiciorū: q̄ fuit vanā cōfidētia i auxilio egyptiorū: vt frequēter dictū est supra. Et
hoc ē qđ dicitur (cū adhuc sustinerem⁹). i. an h̄c ciuitas cēt capta. (Defecerūt oculi nři.)
expectando cū magna desiderio. (Ad auxiliū nřm vanū). i. ad exercitū egyptiorū.
(cū respicerem⁹ attēti) ad vidēdū si veniret ad leuādū obſidion (chaldeos.) Ad gē-
tē q̄ saluare nos nō poterat) quasi sicut dictū ē supra. 36. Lū exercitū egypti cēt
in via veniedi in auxiliū iudiciorū: rediſt in egyptū timore chaldeorū sibi occurritū.

Parce mihi domine. t.c. Job. viij. Ostendit sanctus Job quę sit et unde ex pecta
tio vera scilicet q̄ a deo tollatur de presenti miseria: ut fruatur quiete in alia
vita. Primo petit dictam quietationem. Secundo impedimenti remotionem ibi.
peccauit. Prima in duas quia primo proponit propositum. secundo probat supposi-
tum. ibi. quid est homo. Circa primum dicit. (Parce mihi domine) scilicet subtra-
hēdo me de presenti
miseria (nihil enim
sunt dies mei). i. pau-
ci dies remanent mihi
pri senectute: et iō
quasi p̄ nihil debet
cōputari. secunduz q̄
dic̄t. ii. phisicorūz. qd̄
modicū est: quasi ni-
hil cōputatur. quasi
dicat Job. tēpus est ut
corpus meū tradat se
pulturę et anima mea
sit in quiete cum sc̄is
patribus in sinu abra-
hc. (Quid est homo)

Hic probat suppositū. s. q̄ homo ad beatitudinē super naturā ordinetur: quę in
presenti vita nō habetur. et hoc probat ex dignitate hominis super alias creatureas
corporales. et spirituali p̄uidēria dei circa hominē: quę sufficiēter ostendūt ipsuz or-
dinari ad aliū finē. Ethoc est qd̄. (quid est homo). q.d. nō est sicut animalia bruta:
sed aliquid maius. Ideo subditur (q̄ magnificas eum.) dādo ei rationē et in telle-
ctū: quibꝫ p̄est creaturis inferioribꝫ: et est capax sui cōditoris per cognitionē et amo-
rem. (Aut quid apponis erga eū cor tuū.) per specialē curā et diligētiā: et secundū
talem modū loquendi dicit apostolus. i. corī. ix. Numquid est cura deo de bobus?
(visitas eum diluculo) dando ei a p̄ncipio natuitatis angelū custodē. (Et subito
probas illū) flagellis et tribulatiōnibꝫ ne in superbia eleuetur: sed per patientiam
quasi aurū in fornace probetur: et ista ostendunt hominem ordinari ad finem habē-
dum in alia vita: ideo subdit. (Visquonon parcis mihi) auferēdo me de miseria
presenti (nec dimitis me ut glutia saliuā meam:) (saliua enim deglutitur quādo
aliquid dulce in ore sentitur: per hoc ergo qd̄ petit saliuā suam deglutiōre: petit quie-
tē et dulcedinem vitę futurę: loquens metaphorice sicut cōmuniter fit in hoc libro.
Licit enim sancti post mortem nō statim admitterentur ad gloriam ante xp̄i pas-
sionem: tamen recipiebātur ad magnam requiem et consolationē in limbo sancto-
rum patrum. Et erant certi de futura vīsione et fruitione dei. Peccauit. hic cōsequē-
ter Job petit remotionem impedimentū: illud autē quod maxime impedit a predi-
ctis: est peccatum a quo nullus quantūcumq̄ sanctus in presenti vita debet se re-
putare omnino immunit̄ propter peccati occultationē: unde dicit apostolus. i. corī.
iii. Nihil enim mihi consensit sum: sed non in hoc iustificatus sum: propter quod
sanctus Job dicit (peccauit: quid faciam tibi o custos hominū?) quasi diceret: non
possim tibi aliquid facere ex me propter quod liberer a peccato: nisi ex tua gratia

Incipit expositio lectionum

pro defunctis una cum textu.

Leſtio prima.

Arce mihi dñe: nihil enī sunt dies mei.
Quis ē homo q̄a magnificas eū: aut qd̄
apponis erga eū cor tuū? Visitas eū dilu-
culo: & subito p̄bas illum. Visquonon
parcis mihi: nec dimitis me: ut glutiam saliuā me-
am? Peccauit. Quid faciam tibi: o custos hominū?

Quare posuisti me contra. n.) **D**imittēdō mē in p̄tō (et factus sum mihi metip̄
grauis q̄ peccatū est quoddā pondus agrauas animā. (**C**ur nō tollis p̄tm. t̄c.
Qui solus hoc potes: et dicis peccatū qđ cōmittitur in dēu. Iniquitas autē quod cō-
mittitur in proximū. per hęc autē dicta nō insinuat̄ aliud nisi desiderium ipsius.
Job. vt per dēu a peccato liberetur si aliquid habuerit; vt sic a vita futura non retar-
detur. vnde subditur.

Quare me posuisti cōtrariū tibi: & fact⁹ sum mihi
metip̄si grauis? **C**ur nō tollis peccatū meum: & qua-
re nō auferis iniquitatē meam? Ecce nunc in puluere
dormiam: & si mane me quesieris nō subsistam.

to: de cetero liberari nō potero: q̄ talis liberatio post mortem
mane me quesieris nō subsistam). i. non habebo certum tempus viuendi usq; ad
crastinum diem: et ideo festina me a peccato liberare.

Ted animā meam vite meę. dimittā aduer-
sum me eloquī meū. Loquar in amaritudi-
ne aīæ meæ: dicam deo. Noli me cōdēnare. Indica
mihi: cur me ita iudices? Nunquid bonū tibi videt?
Si calūnieriſ & opprīmas me: opus manū tuarum:
& cōsilium īmpiorū adiuves? Nunquid oculi carni

(Eccenūc in puluere
dormiam) sc̄z per se-
pulturaz quasi dicat
eminet tēpus mortis
meę: et ideo nissi me ci-
to liberaueris a pecca-

nō habet locū. (Et si

liberaueris ad locū)

Lectio. ii.

Ted animā meam vite mee: dimittā aduer-
sum me eloquī meū. Loquar in amaritudi-
ne aīæ meæ: dicam deo. Noli me cōdēnare. Indica
mihi: cur me ita iudices? Nunquid bonū tibi videt?
Si calūnieriſ & opprīmas me: opus manū tuarum:
& cōsilium īmpiorū adiuves? Nunquid oculi carni

sum sicut erat in Job. (**D**imittā aduersum me eloquī meū) tunc em̄ videtur hos
molo qui cōtra se qñ loqtur de abbreviatiōne vite suę. (**D**icam deo noli me cō.) ex
hoc pt̄z qđ Job nō loqbatur ex desperatiōe: s̄ magis ex suppositione aduersariorū
suorū futurā vitā negantiū: ad qđ seq̄tur breviatiō vite Job optanda vt sic terminis
naretur sua pena. (**I**ndica mihi: cur me ita iudices (ostēndo mihi causam qua-
re sic grauiter me punis innocentē. (**N**unquid bonū tibi videtur si calūnieriſ. (per
alstatiā (oppriimas me). p violentiā (opus manū tuarū) id est cū sim creatura. (**E**t
cōsilium īmpiorū adiuves?) quoū studium vertitur ad depressionē innocentū. **I**sta
posuit Job interrogatiū: quasi dicat. **I**sta nullo modo possunt in deo esse: et sic ex-
cluditur a deo p̄ma causa punitionis suę q̄ est maliciā punientis. **N**unquid oculi.
Hic remonetur secūda causa que est ignoratiā veritatis: sicut iudex aliquando pu-
nit innocentem etiam secūdo ordinem iusticię: vt pote quādo suspectus est de crimi-
ne licet falso: et sic per tormenta seu questioñes punit innocentē: vt per hęc extorqat
veritatē. **I**sta enī causa puniendo innocentem non potest esse in deo: cui nihil po-

test eē occultū; sic īgrī p̄cedit Job p̄io q̄s inq̄rēdo v̄trū pp̄ter talē ignoratiā punitat
a deo. et scđo ostēdit q̄ nō: ibi manus tuę fecerūt me lectione sequēti. Circa p̄mū
dicit loquēs deo. (M̄uqd oculi carnei tibi sunt) ita q̄ accipias cognitionē intellis-
gibile a sensib⁹ inter q̄s in hoc p̄ncipalior est visus: q̄ plures d̄rias nobis demon-
strat. Ut habet i. meta. (M̄uquid sicut dies hois dies tui. r̄c.) Ita q̄ p̄ processum
q̄pis augeatur i te co-
gnitio veritatis: sicut
accipitur cognitio in
hominib⁹. et per tales
modū cognoscēdi ali
qua v̄itas te latecat:
vt queres iniquitatē
meā et peccatū meū scruteris.) per tormenta mihi inficta sicut iudices humani ins-
quirūt de ignotis. (Et scias q̄ nihil impiū fecerim) per talem disquisitionē sicut
iudices terreni per hoc cognoscūt questio nati innocētiā.) Cūsit nemo q̄ de manu
tua possit eruere.) illū quē tu volueris p̄dicto modo questionare.

Manus tuę fecerūt me. r̄c. Hic cōsequēter ostēdit talia nō habere locū in deo: cū
cognoscat hoiem p̄feculsi me int̄ et exterius: et hoc est qđ dicit. (manus tuę). i.
potētia opatiua tua (fecerūt me) q̄tū ad aiaz q̄ sit a deo p̄ creationē. (Et plasinaue-
rūt me totū in circuitu) q̄tū ad corpus: quo aia circūdāt sicut vestimēto quodāmo-
do. (Et sic repēte p̄cipitas me) p̄ flagella. q. d. mirabile est q̄ cū tanta diligētia sece-
ris me: et statim p̄ fla-
gella v̄elis me destru-
ere. hoc interponit
cōtra errorē animorū
Job. qui post mortez
negabāt animā rema-
nere: quasi ad dictuz
eoz q̄p̄z prima faciē
cōueniēs videſ. (Me
mento q̄so q̄ sicut lu-
xū feceris me) hoc dī
ad alludēdūei qđ dicit Gen. hoiem formatū de lino terrę Gen. pao et redigēdo in
puluerē Gen. 3. (Mōne sicut lac mulisti me) Incipit describere formationē hois a p̄n-
cipio seminis qđ est de superfluo alimenti dealbato ad modū lactis. (et sicut caseū
me coagulasti) in formātōe. n. pueri semē yiri i q̄ est vis actiua se h̄z ad materiā mis-
nistratā a matre in formātōe corporis pueri sicut coagulū ad lac in formātōe casei
(pelle et carnib⁹ vestisti me) q̄r̄mēbra vitalia. vt cor et par r̄c. operium et carnib⁹ et pel-
le q̄sī q̄busdā vestimētis. (Ossib⁹ et neruis p̄egisti me) ad robur corporis descripta ḡ
corpis organizātōe p̄cedit ad aiationē dices. Ultā et miām tribuisti mihi) de ei
infundēdo aiam dat vitā: et etiā v̄tutes in quodā seminario: inter q̄s in ip̄o Job re-
luebat miseratio. scđm q̄ ip̄e dicit in fr̄a. 31. Ab infantia mea crevit in ecū miser-
atio. (Et visitatio tua custodiuit sp̄m meū) p̄ v̄tē p̄tinuationē exhibēdo tua bñficia:
tūc em̄ d̄rde hoiem visitare q̄n̄ dat bñficia sp̄nalia et corporalia; oia aut̄ ista expressit
Job ad ostendēdūi q̄ deus cognoscit p̄secit oia q̄ sunt in hoie quātūcōq̄ intima.

Lectio. iii.

Manus tuę fecerūt & plasinauerūt me totū in
circuitu: & sic repēte precipitas me. Memēto
queso q̄ sicut lutū feceris me: & in puluerem redu-
ces me. Nonne sicut lac mulisti me: & sicut caseum
me coagulasti. Pelle & carnib⁹ vestisti me: ossibus
& neruis compiegisti me. Vitam & misericordiā tri-
buisti mihi: & visitatio tua custodiuit spiritū meū.
Gen. hoiem formatū de lino terrę Gen. pao et redigēdo in
puluerē Gen. 3. (Mōne sicut lac mulisti me) Incipit describere formationē hois a p̄n-
cipio seminis qđ est de superfluo alimenti dealbato ad modū lactis. (et sicut caseū
me coagulasti) in formātōe. n. pueri semē yiri i q̄ est vis actiua se h̄z ad materiā mis-
nistratā a matre in formātōe corporis pueri sicut coagulū ad lac in formātōe casei
(pelle et carnib⁹ vestisti me) q̄r̄mēbra vitalia. vt cor et par r̄c. operium et carnib⁹ et pel-
le q̄sī q̄busdā vestimētis. (Ossib⁹ et neruis p̄egisti me) ad robur corporis descripta ḡ
corpis organizātōe p̄cedit ad aiationē dices. Ultā et miām tribuisti mihi) de ei
infundēdo aiam dat vitā: et etiā v̄tutes in quodā seminario: inter q̄s in ip̄o Job re-
luebat miseratio. scđm q̄ ip̄e dicit in fr̄a. 31. Ab infantia mea crevit in ecū miser-
atio. (Et visitatio tua custodiuit sp̄m meū) p̄ v̄tē p̄tinuationē exhibēdo tua bñficia:
tūc em̄ d̄rde hoiem visitare q̄n̄ dat bñficia sp̄nalia et corporalia; oia aut̄ ista expressit
Job ad ostendēdūi q̄ deus cognoscit p̄secit oia q̄ sunt in hoie quātūcōq̄ intima.

Bespōde mihi. r̄c. Amici Job dicebat ipsum pro p̄tis a deo flagellatū quoniam sal
primo ostendit modū cuiusdam disputatioñ cū deo: et disputatioñ aggrediens;
postulisti in neruo. Circa primū facit talerationeñ si flagellatio in vita presenti esset,
tantū p̄ culpa preterita: sequeretur q̄deberet correspondere peccato et nō excederes
aliter videretur iniustitia esse in deo. Job

Lectio. iv.

Bespōde mihi: quātas habeo iniquitates & pec
cata: scelera mea & delicta ostende mihi. Cur
faciē tuā abscondis: & arbitraris me inimicū tuū? Co
tra folium quod vento rapitur ostendis potentiam
tuam: & stipulam siccām p̄sequeris. Scribis enī cō
tra me amaritudines: & cōsumere me vis p̄tis ado
lescētiae meæ. Posuisti in neruo pedē meū: & obser
uasti oēs semitas meas: & vestigia pedum meorum
considerasti. Qui quasi putredo cōsumendus sum.

clę (et peccata) in me cōmissa: sicut sunt peccata: gula et luxuria: et huiusmodi (sele
ra mea) contra deū cōmissa: ut blasphemia: et huiusmodi. (et delicta) id est peccata
contra pr̄cepta affirmativa per omissionem: et ideo dicuntur delicta q̄si derelicta:
et ad ista quattuor reducuntur omnia alia peccata. (Ostende mihi.) id est si ostendē
res manifeste appareret omnibꝫ q̄ non sum a te flagellatus tantū propter culpā:
sed, ppter aliam causam. scilicet sapientię tuę dispositionem: q̄ non precesserat in
Job talia et tam grauiā peccata. Ideo subditur. (cur faciem tuam abscondis) me
non exaudiendo (et arbitraris me inimicum tuū) id est ab alijs arbitrari facis qui
ignorant prouidentię tuę consilium: q̄ modus humanus est grauare aduersariū
suum: et quia posset dici flagellatate: vt in te ostendat potentiam suam. hoc remouet
dicens. (contra foliū. r̄c.) id est contra me q̄ sum nullius potentie et virtutis (osten
dis potentia tuā.) Quasi dicat hoc non decet magnificentiā tuam. sicut non decet
hominem robustissimum experiri vires suas contra puerum. (Scribis enim. r̄c.) per
tuas flagellationes: et per hoc qđ dicit scribis ostendit talia fieri non a easu: sed ex
ordine diuinę sapientię. (et cōsumere me vis peccatis adolescentię meę.) q̄si dicat
licet adolescentię meā non trāsierim absq̄ peccatis: tamen ratione iuuētis illa
magis sunt secundū tuam misericordiā condonanda: quā tam punienda: et sic in
nuit Job q̄ causa sue flagellationis a deo non fuit tantum culpa preterita. (Po
suisti in neruo.) Hic innuuit q̄ue sit vera causa et hanc inquiret ex speciali cura dei
circa se dicit (posuisti in neruo pedem meum.) Meruus iste intelligitur lex diuinę
iusticię qua mens iob tenebatur ligata: ne diuenteret: a deo per peccata. (Obserua
sti omnes. r̄c.) id est omnes actus meos usq; ad minimū considerando (et vestigia pedū
meorum). I. omnes circumstatiās actuū ponderasti q̄si dicat hoc nō esset nisi in me esset
aliqd uotabile et stabile. q̄ ad sapientē non pertinet habere tācā curā et diligentia de
re vili et instabili cuiusmodi sūta pte corporis. Ideo subdit. q̄ q̄si putredo. r̄c.) p̄ mortē.

Et quasi vestimentū qd comeditur atinea) quia vermes nascunt de carne mortua mā corrodentes: sicut tinea de veste quā corodit. Ex hoc sequitur qd in homine p̄ter corporis est aliquid notabile et stabile scilicet in intellectu et sanitate: ratiōne cuius deus habet specialē curam de hominib⁹ prouidendo eis in futuro premia p̄ meritis: et supplicia p̄ peccatis. **E**t hec est vera causa flagellatiōis

Et quasi vestimentum quod comeditur a tinea.

sanceti Job: vt per patiētē meriti acq̄reretur sibi glorię augmentū.

Homo nat⁹ de muliere. Et cetera p. xiij. Ostendit script⁹ Job qd in hoīe aliqd sit post mortē remanēs. scz rōnalis aia. Secūdo qd post mortē est premiatio reddēda. ibi. breves dies. Primum aut̄ declarat in homine generaliter eo modo quo declarauerat de Job specialiter. s. per virilē et per instabilitatem hominis ex pte corporis dicit igitur. (Homo natus de muliere) tanq; de re fragili (breui viuens tempore)

qz aliqua animalia et
aues naturali cursu
diuti⁹ viuunt. (Reple-
tus multis miserijs.
scz calore: frigore: fa-
me: siti: infirmitatib⁹
et huiusmodi; propter
petm primi parentis.
(qui qd flos egredit)
iniuētute: (et pterit)
in senectute: vel infir-
mitate supueniente.
(et fugit velut vmbra)

quia cito trāsit et continue ei⁹ vita. (Et nunquā in eodem statu permanet) non est per hoc intelligendū qd sit in cōtinua mutatione sicut ponet heraclytus/ vt habeatur. iiiij. metaphisi. sed qd homo non est diu in eadē dispositione nec secundū corp⁹: quia modo est sanus modo infirmus. et sic de alijs dispositionib⁹. Nec et secundū animam: quia modo gaudet modo tristatur. (Et dignū ducis sup huiuscemodi aperire oculos tuos: & adducere eū tecū iudicio. Quis pot̄ racere mūndū de īmūndo cōceptū semī: nonne tu qd soles? Breves dies hoīs sūt: & nūter⁹ mēstū ei⁹ ap̄d te ē.

quia cito trāsit et continue ei⁹ vita. (Et nunquā in eodem statu permanet) non est per hoc intelligendū qd sit in cōtinua mutatione sicut ponet heraclytus/ vt habeatur. iiiij. metaphisi. sed qd homo non est diu in eadē dispositione nec secundū corp⁹: quia modo est sanus modo infirmus. et sic de alijs dispositionib⁹. Nec et secundū animam: quia modo gaudet modo tristatur. (Et dignū ducis sup huiuscemodi aperire oculos tuos) ad eius directionem per prohibitiones et precepta: vt malis retrahatur: et in bonis dirigatur. (et adducere eū tecū iudicio) id est punire eū pro malis: et premiare pro bonis quasi dicat per tuā prouidentiā non sic facis alijs creaturis parentibus ratione: ex quo concluditur in homine esse aliquid spirituale et immortale: ratione cuius deus habet tantam diligentiam de homine. et quia illud a principio conceptionis inficitur originali peccato. ideo subdit. (Quis potest facere in mundū de īmundo conceptū semīne?) Qd homō originale peccatum trahit p̄ hoc qd ab Adam secundū rationem seminalē descendit (nonne tu qui solus es? Quali dicat nō solū habuisti diligentiam de humana natura in sua conditione dando ei etiam immortalem: sed etiam in emundatione eius ab originali peccato: ad cuius emundationē deus semp dedit remedium a principio casus primi hoīs. (Breves dies.) Hic cōsequēter ostendit qd ratione aie īmortalis remanet vita post mortē. Et premiatio meritorum et primo repetit de biceitate huīus vite et patet littera vsq; ibi.

Lectio. v.

Homo natus de muliere breui viuēs tēpore: repletur multis miserijs. Qui quasi flos egredit & cōterit: & fugit velut vmbra: & nūq; in eodē statu p̄manet. Et dignū ducis sup huiuscemodi aperire oculos tuos: & adducere eū tecū iudicio. Quis pot̄ racere mūndū de īmūndo cōceptū semī: nonne tu qd soles? Breves dies hoīs sūt: & nūter⁹ mēstū ei⁹ ap̄d te ē.

Constituisti terminos eius qui præteriri non poterit.) **I**sta cōstitutio duplicit pōt intelligi. vno modo prout est in diuina ordinatione: et sic termini vite hominis præteriri non possunt anticipādo vel differēdo: quia eius prouidēta est ineffabilis. alio modo est in effectu exteriori in cōstū ex naturalib⁹ causis est aliq⁹ period⁹ cert⁹. vt tē hois. et aliq⁹ maior et minor. in varietatē cōplexiōis: et secundū hoc termini vt tē humānū possūt antcipari per malū regi men: gladiū vel aliā occasionem. (recede paululū ab eo) vita lem motū vel spiritū non influendo alias cōferendo: sicut em̄ sol per suā p̄sentia est causa luminis in aere radios influendo. sic deus est causa vite vitalem spiritū cōferendo: et ideo si aut recessus solis est causa noctis: si talis recessus dei suo modo est causa mortis: et ideo dicit. (recede paululū ab eo: vt quiescat.) q̄si dicatur q̄ vita humana est tam brevis et instabilis et subiecta miserijs: melius est sibi: vt quiescat p̄ morem non ad semp̄: q̄a mois per se non est appetibilis: sed ratione premij sequētis. ideo sequitur. (donec optata veniat.) id est merces p̄ se appetenda (et sicut merce narij dies eius) dies em̄ mercenarij non sunt appetibiles ratione laboris: sed ratione mercedis post labore recipiēd̄: et ideo dies optata mercenarij est dies spectata pro premio habendo: et eodem modo tēpus. vite p̄sentis non est tēpus optati et viris sanctis. sed tēpus vite futurę: qđ est tēpus recipiēd̄ mercedis: et qđ pfecta retributio nō est in anima siue in corpore: ad qđ informandum habet naturalem inclinationem: ideo consequenter agit de futura resurrectione.

Quis mihi hoc tribuat. et eodē cap. Hic p̄t ostēdit verū modū resurrectiōis q̄ fit vītū dei reuniēt̄ aiaz corpori: et qđ ista resurrectio est appetēda: ideo p̄ modū desiderāt̄ dicit. (qđ mihi hoc tribuat: vt in inferno ptegas me). i. illico sc̄tor patrū sub sua ptectōe: eo qđ ibi ex̄t̄ securiterāt̄ de sua futura felicitate. (et abscondas sine)

Lectio. vi.

Quis mihi hoc tribuat vt in inferno protegas me: et abscondas me: donec pertranseat furor tuus: et cōstituas mihi tēpus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum vivat? Cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat imputatio mea. Vocabis me et ego respōdebo tibi. Operi manū tuar̄ porriges dexterā. Tu quidē gressus meo: dīnumerasti: sed parce peccatis meis.

a malis hui⁹ vītę. (do nec p̄tēscat furor tu⁹. (i. flagella plentis vītę qđ ex ira tua vident pcedere: tñ ira nō est i deonisi similitudinarie et cōstituas mihi tēpus i q̄ recor. me. (qđ est tēpus resurrectiōis. i. q̄ videbis de mortuor̄ recordari qđ corpora q̄ si oblit⁹ dimiserat raz dū i terra: et qđ sit hēc

lētēto sua oīdit dices (putasne. mor. hō. rurs. vi?) qđ tenēdū firmis p̄fici. ideo subdit (cūcti. die. qđ. nūc. milito). i. i. vita p̄nti. s. quā dirix esse militia sup̄. ca. 7. (expecto) cū desiderio. (donec veniat imputatio mea). i. resurrectio ad conditionē bonorum. dicit em̄ apls p̄mo corin. xy. oēs qđē resurgem⁹: sed nō omnes imutabimur: qđ boni et mali resurgent: s; boni tñ imutabūtur resurgēdo ad meliore statū. (vocabis me) qđ ad vocē det resurget mortui. fin. qđ dī. Ios. v. qđ monumēt̄ sūt: audiēt vocē filij dī. et c.

Et in carne mea videbo deū.) Hoc dicit contra errorem illo: q̄ dicunt resurrectionem futurā in carne corporali cibis indigente: q̄ talis caro agrauat animam: et nō potest videre sic diuinā essentia: in resurrectione autē ex gloria aīc ad corpus redundātē fiet caro incorruptibilis in nullo agrauāt animam. nec impediens a diuitia visione. (quē visurus sum ego ipse. (hoc dixit ad excludendū errorem porphyrii dicentis: q̄ sola anima esset beatificabilis: et corpore esset oīno fugie dū: et sic nō id ī p̄ hō q̄ p̄positus est ex anima et corpore. (et nō ali⁹) b.

Dicit cōtra dictū Aristotelis sc̄bo de ḡstatiōne: q̄ dicit ea q̄ corripūtur redire nō eadē numero: sed tātū specie. Declarata igitur vēritate resurrectiōis future dicit (reposita est hēc sp̄s mea.) Qd̄ denotat: nō de deo despō. s̄z maxime spero (in sinu meo). L. in corde meo. et loquitur de ista spe tāq̄ de re charissima q̄ i sinu abscōdit ne p̄dat.

Quiare de vulua. r̄c. Habetur iob capitū. x. Sanctus iob ex dictis aduersariis ruin sequi contradictionēs concludit. Ponebat enim ipsi felicitatem hominis in prosperitate temporali. Ex quo sequitur: q̄ vita miserijs subiecta a quibus non appare treuclabilis. qualis erat vita iob: si sibi odibilis et horrenda. Item q̄ ponebant post mortem nihil remanere de homine: vita altam omnino negantes: sequitur q̄ mors sit priuatio omninū bonorum. simpliciter: et per consequens summe horrenda. Et sic vita ei opposita appetenda: etiam in statu mortero: in quo nō pauatur omne bonum. Et sic sequitur contradictionē ad dicta ipsorum. huius autem contradictionis iob primo.

Dedicit priuam partem dicens. (Quare de vulua eduristi me.) Id est fecisti nasel me: subdit causam dicens. (Qui utinam consumptus essem.) id est mortuus antenatiuitatem. (Ne oculus me videret.) in vita misera existentem. (Esi sem quasi si non essem.) id est ita parum particepssem de esse q̄ quasi nihil esset computandum. Consequenter ponit aliam partem contradictionis dicens. (Numquid non paucitas dierum meorum finietur breui?) Quasi dicat sic p̄q nimia afflictione et senectute. (dimittit ergo me. r̄c.) in vita presenti. Quia adhuc mors videtur horribilior. Ideo sequitur. (antequā vadām) Per mortem. (Et non revertar.) Per resurrectionem secundum aduersariorum errorem: qui negabant altam vitam. (ad terram tenebrosam.) id est sepeliar in terra que de natura sua est opaca. (Et operatam mortis caligine.) Quia viuentes quantumcumq̄ inse- re fruuntur luce que est super terram: sed per mortem et sepulturam ea privantur.

Lectio. ix.

Quiare de vulua eduxisti me: qui utinam consumptus essem ne oculus me visderet? Fuisse sem quasi qui non essem de vetero translatus ad tumultum. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimittit ergo me domine: ut plangam paululum dolorem meū: antequā vadām & nō revertar ad terrā tenebrosam: & optā mortis caligine.

Terram misericordie et tenebrarum, quia per mortem et sepulturam tollitur omnis
delectatio sensibiliis; et cognitio intellectus secundum dicta amicorum iob.)
vbi umbra mortis, quia secundum eos nihil potest ibi imaginari nisi horridum.
(Et nullus ordo,) quamduo enim hominis sunt in vita presenti sunt in aliquo
ordine instituti quis sunt diversi status hominum. Et in quolibet statu hominis
gradus varij: sed post
mortem non remanet
aliqua talis distinc-
tio maxime secundum
amicos iob: ut pater

Terram misericordie & tenebrarum vbi umbra mortis:
& nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat.

ex predictis: sed sempiternus horror inhabitat. quasi dilectus noster potest ibi imagi-
nari nisi horridum: et ad semper quia amici iob reputabant resurrectionem imposs-
sibilem: nec aliquid ipsius hominis remanere post mortem: quare talis horror es-
set omnino immutabilis et perpetuus.:

R. Credo quod redemptor meus
vivit: et in nouissimo die de terra resurrecturus sum. p. **E**t in carne mea videbo deum
saluatorem meum. v. **Q**uem visurus sum ego ipse et non aliis et oculi mei conspe-
cunt sicut sunt. **R.** **Q**ui lazarus resuscitasti et monumento foecidum. p. **T**u eis domine
dona requiem et locum indulgentiae. v. **Q**ui venturus es iudicare vivos et mortuos
et seculum per ignem. **R.** Requiem eternam dona eis domine. p. **E**t lux perpetua
lucet eis. v. **A**nime eorum in bonis demorentur: et semen eorum hereditet terras.
R. **N**e iusti domine quia peccauit nimis in vita mea: quid faciam miser vbi fu-
giam nisi ad te deus meus misererere mei. p. **D**um veneris in nouissimo die. v. **A**ni-
ma mea turbata est valde sed tu domine succurre ei. **R.** **M**ercede recordans peccata mea
domine. p. **D**um veneris iudicare seculum per ignem. v. **D**irige dominus deus meus
in conspectu tuo viam meam. **R.** **L**ibera me domine de vijs inferni qui porcas
creas confregisti et visitasti infernum et dedisti eis lumen. p. **C**it yiderent te qui
erant in penitentia tenebrarum. v. **C**laimantes et dicentes aduenisti redemptor mun-
dit. **R.** Peccante me quotidie et non me penitente timor mortis conturbat me. p.
Quia in inferno nulla est redemptio misererere mei deus et salua me. v. **D**eus in no-
mine tuo saluum me fac: et in misericordia tua libera me. **R.** **M**emento mei deus
quia ventus est vita mea. p. **N**on aspiciet me visus hominis. v. **D**e profundis clama-
ui ad te domine: domine exaudi vocem meam. **R.** **L**ibera me domine de morte
eterna in die illa tremenda: quando coeli mouendi sunt et terra. p. **D**um veneris iu-
dicare seculum per ignem. v. **D**ies illa dies irae calamitatis: et misericordia magna
et amara valde. v. **T**remens factus sum ergo: et timeo: dum discussio aduenierit super
ventura ira.

Telos.

Impressum Complutti Academia: per Egregium
virum Arnaldum Guillermum Brocarium
artis excusoriæ exactissimum Magistrum.

Año Domini M. D. xxx. pridie
kalendas Februario.

Petri Muñez delgado presby

teri humillis & deuota crucis commendatio ad christicos: hec
rofis exarata carminibus.

Qernite mortales præcor en vexilla tonantis
Almificum nomen christi de christmate habentes:
Hunc animum: huc oculos: huc omnes vertite vires.
Ecce crucem domini fateor non vile laboris.
Est præcium: meritis semper maiora rependens.
Quæ præciosa nimis: summa bonitate verenda.
Sydera nam proprio vincit splendore cotuscanis.
Lumine nocturnam superat cum sole sororem.
Et quod in orbe nitet sub vasto pondere cœli.
Purpureo radians torpet carbunculus ore.
Sapphyrus sordet: tenebrisq; inuoluitur atris.
Chrysolitus præmitur: præsentí numine gemmæ.
Vilis & auricomus quenunc gerit india fructus.
Hec quoq; iudicæ vincens opobalsama siluæ est.
Quandoquidem christus: quem non sua sydera carpunt.
Nec capituri terra solus: non æquoris vnda.
Qui bene cœlicolæ famulantur pectore prono.
Tartareumq; genus memorato nomine pallet.
Pendet hic: affixis fossis sua viscera clavis.
Qui prius est vterum marie delapsus ab alto.
Ex qua virginos artus: mortibundaq; membra.
Sumperat: inductus carnisq; ergastula nostræ:
Atq; ter videntes vluens sanctissimos annos:
Quo phlegethonta modo fugeret faciens: docuitq;
Et quo stelligeram populus renouatus in arcem
Iret: & innumeris mundum virtutibus impletus:
Sic innocens: mitisq; agnus: sine felle columba:
Soluere curauit: quod non cōmisit: & exul
Morte sua miseris vitæ subtraxit ad ortus.
Vulnera restinguens medicus: morboisq; leuabat.

Pauper ut æternis diues satiarer egenos:
Diuitias: functos poena relevaret acerba.
Ut patet in placidum corpus libratur in auras:
Cui caput est spinas milleno vulnere passum.
Visceraque in partes sunt dispartita duasque.
Sic pietatis opus penitus nos traxit ab inicio
Carcere: qui inuersos merito reputatur ad actus.
Rursus & æthereas saluator duxit in auras.
Ecce paratus clausa prius: quæ peruvia nulli.
Regna fuere viro: nostris pullanda querelis,
Huc igitur vires: oculos huc figite mentes.
Christicola: hic requies fessis: hic præmia vitæ est.
Quid iam diuitias: quid fuluum poscit is aurum?
Quæritis in scirpo nodum: vacuisque sigillum.
Imprimitis nebulis: misericordiam parcite canis.
Est furor: incertus mundus manifesta phrenesis:
Tristia pro placidis: pro magnis patua reponens:
Dulcibus admiscens podis aconita doloris.
Crescat amor coeli: dominumque crux madentem.
Sumite pro vobis: vestram sitit usque salutem
Ut vacuas valeat coeli completere cathedras.

Eiusdem distichon ad Crucifixum.
En fateor peccasse deus: subiectum respice seruum:
Qui tibi committit spemque: fidemque suam.

Tēλος.

garentur. alatius aperte
dedicatio ardentibus proposuimus in hoc quod in libro. l. de tenu-
re et tempore. hic hoc capitulo agit in dearentem. hanc
de altitudine. sive profunditate. vocalatio avorias.
tunc atonus song. tenor. atenuos est. ardentum enuntia-
moderante tunc. amodexoriaris. sed frequenter
arentur. a adiutoriis. portantur. ostendunt ardentum
os so dia. aliquis dicit pro sedia nostra vobis
quid est ardentus. ardentus est anima verborum. i. dictio-
nem. ardentus est vox silanae / ardentus est rectalex
in regula consonantie ad ole vanda. l. de primis dia-
silana virga ^{in sequentia} dictiois acommodata. autem
it est lex quia tendit silana sine sinu. proarentur a
i. t. i. qua de primis. i. ardentus. si enim flexus
ante / ardentus sic cum flexus non est quia id est
mij. ut. do. i. qua de primis. ut mi
o. si enflexus. quo denatur et deprimitur hoc in eti-
tate romane
entus dictiois sunt. acutus. et circumflexus. ardentus
arip. est ardentus silanae. aliquando ardentus gravis
et ardentus dictiois. in quo ^{est} ~~est~~ ^{est} que tria ut Jacob antea
mit isat. sat ante. in ante ponit ardentus. apud
apud deus. qua ^{est} qui deus est anteponita ex parte
it quid est ardentus dictiois. sed hoc super modo
t habet ardentus. et sup. per et panes. prepositio
n (opinate) habet ardentus gravis et non predominanter
tum. ⁱⁿ una dictione ⁱⁿ quatuor illata
dictiois sunt unius. plane. und polif. Unde. dictiois monosylla-
bus. sunt duas. est de singulis deus dicitus unde positione
ta. siis vobis positione ut octo. habebit ardentus acutus
ut longe. non habebunt ardentus sic cum flexus. sunt
si habebit ardentus. acutus ut mire. silanae duplex facit
una regulaz dictiois. et ponit ardentus in principio predomi-
n. qua de habebit ardentus acutus. l. gravis est de singulis
si de singulis ante sunt longe. l. ante sunt breves

